

لباس‌های مردم افغانستان

نویسنده (فاطمه کمندی نصیر)

فرهنگ لباس پوشی در ولایات و مناطق مختلف افغانستان متفاوت میباشد و مردم هر ولایت نظر به رسم و رواج خود لباس‌های محلی با دیزاین‌های متفاوت استفاده میکنند که بعضاً کاملاً از هم متفاوت میباشد؛ اما در این اواخر این فرهنگ مورد تهاجم کشورهای همسایه و سایر کشورها قرار دارد.

یکی از ولایاتی که لباس‌های محلی آن با طرز خاص طرح میگردد، پکتیا است. فرهنگ لباس پوشی در این شهر نسبت به ولایات دیگر خیلی‌ها متفاوت است.

در گذشته‌ها لباس قشر انانث در حدود ده الی پانزده متر پیراهن و پنج الی هشت متر تنبان و در حدود پنج متر چادر شان بود و بیشتر از لونگ (یکنوع گیاهی که به فارسی آنرا میخک میگویند خوشبو میباشد) مهره، تار زری به خاطر مزین ساختن لباس‌های خویش استفاده میکردند و پیراهن شان به شکل کمرچین، تنبان گیبی بود؛ اما در این اواخر تغییرات زیادی به وجود آمده و زنان بزرگسال از پیراهن کمرچین ولی کمتر از اندازه سابق یعنی در حدود سه متر میباشد استفاده میکنند و دختران جوان از پیراهن‌های دامن اریب و چادرهای گاج، استفاده میکنند. قشر ذکور از پیراهن کمرچین، تنبان‌های گیبی، واسکتهای ائینه دوزی، کلاه‌های قرص زری بلند که در آن دستار را بسته میکنند استفاده مینمایند.

گاج

کمرچین

گیبی

واسکت

هر قوم افغانستان لباس مخصوص خود را دارند و تا حدودی در پوشیدن و گسترش آن همت می‌گمارند که گمان می‌رود در این کار پشتونها پیشقدم باشند چون در هر کجا باشد، همان لباس ملی خود را می‌پوشند. ولی اقوام دیگر این تعصب را ندارند و در هر محیط که رفته‌اند رنگ همان محیط را به خود گرفته‌اند.

گروهی از مردان در کابل

اما در بعضی از ولایات استفاده از لباسهای محلی نظر به شرایط و تحولات اجتماعی در گذشته فرق نموده است. یکی از این ولایات ولایت نورستان میباشد. بعد از اینکه در زمان امیر عبدالرحمن خان رو به اسلام آوردند دیگر از لباسهای پیش از دوره اسلام استفاده نکردند.

بعد از اینکه مردم این ولایت رو به اسلام آوردند فرهنگ لباس پوشی در آنجا تغییر نمود، پیراهن قشر انان نسبت به سابق که از لباسهای کوتاه استفاده میشد درازتر گردید و از تنبان استفاده میکنند، البته از پیراهن های کمرچین که در حدود شش متر میباشد و از چادری های در حدود دو متر استفاده میکنند و مردان از پیراهن و تنبان و چین های دست دوزی شده و کلاه های پکول استفاده میکنند. مردم سمت شمال کشور نیز دارای خصوصیات منحصر به خود می باشند که در فصلهای مختلف سال لباس خاص مطابق آب و هوا را انتخاب میکنند.

زنان بدخشان بیشتر از پیراهن های کمرچین، دامن وریب و تنبان های گیبی (دهان پاچه تنبان کف دار است و دارای چین های زیاد میباشد و به طرف بالا چین ها ادامه دارد) تکه های کتان گلدار و چادرهای کتانی استفاده میکنند و قشر ذکور از پیراهن تنبان، لنگی، کلاه های دست دوزی، قاقمه (نوعی جلیک از تکه پشمی با دیزاین خاص) چین و یا جلیک که حالا رئیس دولت نیز به تن میکند استفاده میکنند.

جلیک، چین، واسکت، پیراهن تنبان

لباس مردم پشتون:

مردان پشتون پیراهن، تنبان، لنگی، چپلی و پتو می پوشند. زنانشان پیراهن، تنبان فراخ و چادر و پیزار می پوشند. جز معدودی از پشتونهایی که در شهر زندگی می کنند بقیه در هر کجا این یونیفورم را حفظ کرده اند و به آن افتخار می کنند.

پیزار

چادری (برک) و چادر

لباس مردم هزاره:

مردان هزاره برک می پوشند و کلاه سر می کنند، زنانشان پیراهن ، تنبان و چادر دارند. این قاعده فقط در مناطق مرزی حاکم است. به محض اینکه از آن محدوده خارج شوند ، تغییر لباس می دهند . هزاره های نواحی شمال کاملاً تغییر لباس داده بسیاریشان برک را نمی شناسد.

لباس مردم ترکمن - ازبک:

پیراهن و تنبان گویچه ، شلوار ، چین قاقمه و موزه است ، ولی امروزه تغییراتی به وجود آمده جوانان مسی نمی پوشند. تمام نواحی شمال تحت تاثیر لباس ازبک ها قرار گرفته چین ، گویچه می پوشند، زنان نواحی شمل چادر سر می کنند و این قاعده عمومیت دارد . زنان ترکمن لباس مخصوص دارند.

گویچه

موزه

قاقمه

لباس مردم هرات:

لباس مردم هرات پیراهن ، تنبان ، وآسکت و لنگی است. تنبان خیلی فراخ و چین دار می پوشند. زنان و دختران در تمامی نقاط افغانستان لباسهای شوخ و گلدار می پوشند ولیمردان لباس ساده را خوش دارند. فقط گاهی بچه ها هوس لباسهای شوخ می کنند که آن هم خیلی کم است.

لباس مردم شهر:

شهری ها نظر به موقعیت اجتماعی مردم لباس می پوشند ، در شهر کابل که پایتخت کشور است بیشتر لباسهای اروپایی به چشم می خورد ، مردان کرتی و پتلون می پوشند و زنان دامن و تعدادی هم پتلون که این فرم بیشتر در بین تحصیل کرده ها عمومیت دارد .

لباس تمام مامورین دولتی در تمام شهرها و حتی روستاها دریشی(کرتی و پتلون) است ولی مردم غیر دولتی که شغل آزاد دارند حتی در شهرها لباس محلی خود را می پوشند.

